

Η άλλη διάσταση του Συντάγματος

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Του
**Σωκράτη
Κοσμίδη**

Η ανάθεωρηση του Συντάγματος, μετά πολύχρονη προδικασία, εισήλθε στην τελική φάση ψήφισης από την Ολομέλεια της Αναθεωρητικής Βουλής. Στα προηγούμενα στάδια, ορθώς, αποδόθηκε μείζων σημασία στην ουσία των ρυθμίσεων που θα ισχύσουν τουλάχιστον κατά την πρώτη δεκαετία της αξιωματικής χιλιετίας. Και αυτό διότι το Σύνταγμα οφείλει πρωτίστως να αποτυπώσει την κρατούσα άποψη σε βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής πορείας της χώρας. Ωστόσο, διαφαίνεται κίνδυνος η διατύπωση των διατάξεων να μην ανταποκρίνεται στις υψηλές απαιτήσεις ενός κορυφαίου νομοθετήματος, όπως το Σύνταγμα, όπου οι δυνατότητες διόρθωσης ημαρτημένων είναι ανύπαρκτες. Ο κίνδυνος αυτός οφείλεται στο γεγονός ότι, στο πλαίσιο της εύλογης προσπάθειας επίτευξης συναίνεσης, αρκετές διατάξεις διαμορφώθηκαν στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, ως προϊόν εναγωνίας συρραφής διαφόρων προτάσεων ή καχυποψίας έναντι του κοινού νομοθέτη, είτε (συνήθως) εκτεταμένες και λεπτομερείς (π.χ. ποινική ευθύνη υπουργών, τρόπος άσκησης

νομοθετικού έργου, κ.λπ.), είτε ασύντακτες και επαναλαμβανόμενες, (π.χ. αντί «καθένας ο οποίος θίγεται...» στο άρθρο 14 παρ. 5, αλλά και αλλαγού, πρέπει να τεθεί «οποίος θίγεται...»), είτε ελλιπείς (π.χ. στο άρθρο 12 παρ. 4 και αλλαγού πρέπει να προστεθούν και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου). Σε αρκετά σημεία χρησιμοποιούνται αδόκιμοι, ακατάλληλοι ή ιδεολογικά φορτισμένοι όροι (π.χ. «προφυλάκιση» αντί του ορθού «προσωρινή κράτηση» στο άρθρο 6 παρ. 4, «παρεπόμενη ποινή» αντί του ορθού «μέτρο ασφάλειας» στο άρθρο 5 παρ. 4). Με την ευκαιρία της αναθεώρησης, θα μπορούσαμε να καθιερώσουμε κομψότερες ορολογίες, π.χ. «φορείς δημόσιας εξουσίας» αντί «κρατικά όργανα». Όμως, χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία, το κείμενο του Συντάγματος πρέπει να μπορεί να αποτελέσει ένα άρτιο νομοτεχνικό κομψοτέχνημα, προϊόν δουλειάς εργαστηρίου. Προτείνω λοιπόν όπως ενάριθμοι ειδικοί επιστήμονες (συνταγματολόγοι, ανώτατοι δικαστικοί, γλωσσολόγοι) κληθούν και καταστρώσουν το κείμενο, σύμφωνα με την απόφαση της πλειοψηφίας, όπως αυτή διαμορφώνεται κατά τη συζήτηση κάθε ενότητας στη Βουλή. Μου είναι ακατανόητο, αλλά νομοσχέδια να

συντάσσονται από ειδικές νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, σύμφωνα με τις οδηγίες κάποιας πολιτικής ηγεσίας, και το Σύνταγμα να μην απολαμβάνει της ίδιας τιμής. Η νομοτεχνική αρτιότητα του Συντάγματος που θα προκύψει πρέπει να συνοδεύσει την ορθότητα των ρυθμίσεων που θα αποφασισθούν. Η Αναθεωρητική Βουλή πρέπει να επιάρεται και για τα δύο. Αναμφίβολα, η σύνθεση της Αναθεωρητικής Βουλής περιλαμβάνει και συνταγματολόγους και έγκριτους νομικούς, όμως στη διαμόρφωση των διατάξεων ο ρόλος τους ως πολιτικών επικρατεί της ιδιότητας του επιστήμονα. Προσωπικά, χωρίς να διεκδικώ την ιδιότητα του ειδικού, έθεσα τις παρατηρήσεις μου, ουσιαστικές και νομοτεχνικές, υπόψη του εισηγητού της πλειοψηφίας, ο οποίος τάχιστα και λέξη προς λέξη μου απήντησε γραπτά, συμφωνώντας ή διαφωνώντας. Το ίδιο καθήκον εξεπλήρωσαν πολλοί φορείς (π.χ. Ολομέλειες Δικαστηρίων), αλλά και πολλά φυσικά πρόσωπα. Ας αξιοποιηθεί το υλικό.

Ο Σωκράτης Κοσμίδης είναι γενικός γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου.